

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ  
НАЦІОНАЛЬНИЙ ЮРИДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ  
імені ЯРОСЛАВА МУДРОГО

*До 220-річчя заснування  
Національного юридичного університету  
імені Ярослава Мудрого*

Д. В. Лученко, Н. А. Полях

**ЗАСТОСУВАННЯ ПРАКТИКИ  
ЄВРОПЕЙСЬКОГО СУДУ З ПРАВ ЛЮДИНИ  
В АДМІНІСТРАТИВНОМУ СУДОЧИНСТВІ  
УКРАЇНИ**

**Монографія**

Харків  
2024

УДК 347.998.85:061.1ЄС  
Л87

*Рекомендовано до видання  
вченою радою Національного юридичного університету  
імені Ярослава Мудрого  
(протокол № 11 від 28.03.2024 р.)*

Рецензенти:

**Коломоець Т. О.**, докторка юридичних наук, професорка, деканша юридичного факультету Запорізького національного університету, член-кореспондент Національної академії правових наук України, заслужена юристка України;

**Музичук О. М.**, доктор юридичних наук, професор, проректор Харківського національного університету внутрішніх справ, заслужений юрист України

**Лученко Д. В.**

Л87 Застосування практики Європейського суду з прав людини в адміністративному судочинстві України : монографія / Д. В. Лученко, Н. А. Полях. – Харків : НЮУ імені Ярослава Мудрого, 2024. – 200 с. ISBN 978-617-8198-08-4

У монографії здійснено теоретичне узагальнення та запропоновано авторське бачення особливостей реалізації практики Європейського суду з прав людини в адміністративному судочинстві України та запропоновано шляхи вдосконалення механізмів застосування його правових позицій, що має сприяти гармонізації вітчизняної правозастосовної практики з європейськими стандартами захисту прав людини.

Для науковців, аспірантів, викладачів юридичних ЗВО і факультетів, суддів адміністративних судів, адвокатів та інших юристів-практиків.

УДК 347.998.85:061.1ЄС

ISBN 978-617-8198-08-4

© Д. В. Лученко, Н. А. Полях, 2024  
© Національний юридичний університет  
імені Ярослава Мудрого, 2024

# ЗМІСТ

|                                |   |
|--------------------------------|---|
| Список умовних позначень ..... | 4 |
| Передмова .....                | 5 |

## Розділ 1

### **Вихідні положення проблематики реалізації практики Європейського суду з прав людини в адміністративному судочинстві України**

|                                                                                                                                                               |    |
|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----|
| 1.1. Нормативні засади та стан наукового дослідження<br>у сфері реалізації практики Європейського суду з прав людини<br>в адміністративному судочинстві ..... | 8  |
| 1.2. Значення практики Європейського суду з прав людини<br>для адміністративного судочинства .....                                                            | 30 |

## Розділ 2

### **Особливості застосування адміністративними судами окремих правових позицій Європейського суду з прав людини**

|                                                                                                                                      |     |
|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----|
| 2.1. Реалізація правових позицій Європейського суду з прав людини<br>з питань права на справедливий суд (ст. 6 Конвенції) .....      | 48  |
| 2.2. Реалізація правових позицій Європейського суду з прав людини<br>з питань свободи вираження поглядів (ст. 10 Конвенції) .....    | 84  |
| 2.3. Реалізація правових позицій Європейського суду з прав людини<br>з питань свободи зібрань (ст. 11 Конвенції) .....               | 108 |
| 2.4. Реалізація правових позицій Європейського суду з прав людини<br>з питань права на вільні вибори (ст. 3 Першого протоколу) ..... | 124 |

## Розділ 3

### **Шляхи вдосконалення застосування практики Європейського суду з прав людини адміністративними судами України**

|                                                                                                                                          |     |
|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----|
| 3.1. Проблемні питання застосування практики Європейського суду<br>з прав людини в адміністративних судах України .....                  | 136 |
| 3.2. Шляхи подолання проблем у сфері застосування практики<br>Європейського суду з прав людини в адміністративних<br>судах України ..... | 152 |

|                         |     |
|-------------------------|-----|
| Висновки .....          | 161 |
| Додаток .....           | 167 |
| Список літератури ..... | 181 |

*Наукове видання*

**Лученко Дмитро Валентинович  
Полях Наталія Анатоліївна**

**ЗАСТОСУВАННЯ ПРАКТИКИ  
ЄВРОПЕЙСЬКОГО СУДУ  
З ПРАВ ЛЮДИНИ  
В АДМІНІСТРАТИВНОМУ  
СУДОЧИНСТВІ УКРАЇНИ**

**Монографія**

Редактор *М. М. Сорокун*  
Коректорка *І. А. Гребцова*  
Комп'ютерне макетування *А. Г. Якиної*  
Обкладинка *К. І. Кохно*

Підписано до друку 29.03.2024. Формат 60×84 <sup>1</sup>/<sub>16</sub>.  
Папір офсетний. Друк офсетний. Гарнітура Century Schoolbook.  
Ум.-друк. арк. 10,8. Обл.-вид. арк. 11,62. Тираж 100 прим.  
Зам. № 6/03.

Національний юридичний університет  
імені Ярослава Мудрого  
Редакційно-видавничий відділ наукових видань  
Україна, 61024, м. Харків, вул. Григорія Сковороди, 77, к. 518  
тел. (057) 757-76-16  
e-mail: epdsp@nlu.edu.ua, niksor@ukr.net

Свідоцтво  
про внесення суб'єкта видавничої справи  
до Державного реєстру видавців, виготовлювачів  
і розповсюджувачів видавничої продукції  
Серія ДК № 7560 від 28.12.2021 р.

Віддруковано з оригінал-макета в ТОВ «ПРОМАРТ»  
вул. Весніна, 12, Харків, 61023, Україна  
Тел. +38 (057) 717-25-44

Свідоцтво  
про внесення суб'єкта видавничої справи  
до Державного реєстру видавців, виготовлювачів  
і розповсюджувачів видавничої продукції  
Серія ДК № 5748 від 06.11.2017 р.